

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין ד.

(א) מנחות (טז, ב) סוכה ה' יומא
 (ב) ג' כריתות מ"א: סוכה ה';
 (ג) נגעים פ"ג מ"ט חולין ע"א;
 (ד) מ"ט פ"ג מנורה פ"ה א'
 (ה) וקדלוני גירוי וטעמיהו
 בקומלו כ"ה כ"ב (א) אלהת פ"ב
 מ"ג (ג) מנחות פ"ג מ"א (א) נ"ג
 ר"ש (ט) ע"א: וסדלוני ב"דו
 וטעמיהו בקומלו (ט) ונבפרשי
 דכריתות מ"א (ט) א' ודמיות
 כ"ד (ז) ו' אלה ש' לפרש אלה
 טעמא דרשי: כ"ל מהרש"א,

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אלה וכו' כיון
 דקאי באבמות ונראה:
 (ב) בא"ד ותיק האמה היו
 קטנות: (א) ד"ה ג"ה וכו' ולא
 עת לפרש שם טעמא דרבי
 עקיבא: ע"כ ע"כ דף ל"ח ע"ב:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אלו הקרית וכו'
 ודת שהוא חצי אמה: ע"י לקמן
 דף כ"א ע"ב וכתום: שם ד"ה א'
 מ"ג:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ה"ה כאשר
 מפורש בקטנו וכו' כי אם חוק
 האמה ופי' כ"ו י"ב וכו' ק'
 לוטלו דליתו נזכר חוק האמה
 נמה נמדד: א"ל בתוספתא
 (כלים כ"מ פ"ו) מפשט ר"מ
 בדילוי דמתי אמה מ"ה ב' ד'
 מבוי אמות א' והיה ו' אמה
 וטפה ומפרי אמה כ"ו וההכלל
 כ"ו:

מוסף תוספות

א. כלומר אמה שהיא רביעית יין.
 משערי'. א. וברבאן א"ר אנו
 משערי' בנפן כלום. כ"ג. כ"ג.
 [דלפי] זה גפן היינו איסור
 עצמו ואינו תלוי בו הישעור
 כלל. מוס' ר"פ. ג. ולהכי א"ת
 קרא גפן לגיזי דבכוס מלא
 יין משערי' ולא בכוס. ר"ן י"ן.
 ד. לפי שהמים הם בחולין, אבל
 היין בענש על שפת הכוס,
 ועד שיתן לו מענבים ולולבים
 הרבה לא יצא ממנו רביעית.
 שם. וזו כמה שיעורן בכיות
 וכו'. כ"ג. וזו. וקדבר ר"ע
 היתר מצטנף לאיסור. וטעמיהו
 מילי: וזו. וכתוב בת"י כל
 משרת ענבים לא ישנה. מוס'
 ר"פ. וזו. כלומר א' אמה. שם.
 מוס' סוכה ו' ד"ה גפן.
 וזו. וד"ה דקדבר דא"ר חייב
 עד שישאל מן הענבים כות'
 היינו משנה אחרונה, וקט'
 אביה ר"ה ור"ה שיהיה שם
 [בין וכו' אומר אפי' שרה פתו
 היינו רביעית משהש אחרונה.
 מוס' ר"פ. וזו. וד"ה ש' אביה
 רביעית. וכו' מ"ג שתייה
 ברביעית. טעמיהו מילי: כל
 מוס' הא"ש.

מוסף רש"י

חוק האמה זה יסוד. דעלה
 אמה וכן אמה (סוכה כ"ז).
 אלא הקרית. דמאמצעית הא"ן
 מדר ויהא וכן ל"ח רות דרשני
 אמה על אמה, וזו חצי אמה
 (סוכה ו). וזה בה מובאה. לומר
 ונראה זו היא נמי מונח הכוס
 (סוכה). שיעורין. של איסורים,
 כגון כית לכל אילת איסור
 וכמותם לית הכפירים (סוכה
 ג). הלכה למשה מסיני. א"ל

אלא יהו מכוונות. כדמפרש ואזיל שיהו אמות כלאים שזכותם ושל
 מבוי וסוכה עכ"ל: אלא לאזני קשיא. הא דקתני כל אמות באמה
 בת ששה: אימא אמה נלאים באמה בת ששה. והכי קאמר כל אמות
 שאמרו בכלאים באמה בת ששה ובלבד שלא יהו מכוונות מכוונות

אלא גדולות בטפחים שזכותם:
לאזני דהוי סנאי היא. דלא מני
 לאוקמי לרבנן כוונתה דהא כל אמות
 קאמר: **לרבא מי לימא סנאי** היא.
 מי אמרינן רבן שמעון בן גמליאל
 פליג עליה למימר אמת כלאים באמה
 בת ששה אבל שאר אמות כגון סוכה
 ומבוי באמה בת חמשה או דילמא
 פרושי קא מפרש רבן שמעון בן
 גמליאל למילתייהו דרבנן דאמרי
 ובלבד שלא יהו מכוונות דיש מהן
 שזכותם ויש מהן עכ"ל ולא פירשו
 אמה מן שזכות ואמה מן עכ"ל
 ואתא איהו לפרושי דהני דכלאים
 ליהו שזכותם דקתני ובלבד שלא
 יהו מכוונות ולהכי אדכר כלאים
 ולא למעוטי שאר אמות להיות בנות
 חמשה אלא למעוטייהו דלא ליהוו
 שזכותם: **הא אהא לאשמעינן אמה
 נלאים לא ימא**. לפרושי מילתיה
 דתנא קמא ולא דלמא ולא למעוטי
 שאר אמות מבת ששה: **לא למעוטי
 אמה יסוד ואמה סוכה**. דלאו בנות
 ששה הן: **באמות אמה וטופה**.
 באמות קטנות בת חמשה שיש באמה
 חוק האמה. נמדד באמות קטנות
 וכן אמה רחב וכן גבולו על שפתו
 ורת האחד וזה גב המונח כולן באמות
 קטנות הללו: **חוק האמה** זה יסוד.
 חוק על ששה חוקיהו וקיינו של
 מונח מלמטה: **אלו הקטנות**. שהן
 אמה על אמה והאזי דכתיב ורת האחד
 מאלמנעית רחבו של קרן מודד * ורת

להאי קרא דאמה יסוד דקאמרי בקטנה לאו ברוב כניסת היסוד אלא
 בגובה עלייתו דלמך מר עלה אמה וכן אמה וזה יסוד לכל רוחב הכניסה
 באמה בת ששה ואמה סוכה כניסה דילה באמה קטנה ולא ה' אמות של
 עליית גובהה באמה קטנה דכתנן: עלה חמש וכנס אמה זה הסוד וקרנות
 לא גבה גובהה ולא שנה רוחבן באמה קטנה: ה"ה. כאשר מפרש
 בקונט' שמע רבינו מר' יעקב בר יקר ועתה חזר בו דקשיא ליה מה
 שתרגם יונתן אמה אמה וטפה אמתא דהיא אמתא ופסן ונמלא דאמה
 גדולה מיירי ועוד אס כדכתיב זוקן לא היה לו לתכונן ותיק כי אס
 חוק האמה ופירש [א] לנו רבינו הכי למעלה) הוכיח מדות המונח
 והאריאל שמים עשרה אמה ושאר מדותיה ועתה כך אמר הכתוב
 אלה מדות המונח שאמרתם לך הלא נמדדו באמה קטנה אמה
 וטפה ותיק שהוא יסוד אינו נמדד אלא באמה אמה קטנה ולא
 ועיקר. ע"כ הג"ה: **שיעורין**. שנתנו חכמים לכל דבר כגון כית דס
 דמפרש לקמן: **חילוקין**. חילוק הפוסקל בטבילה: **ומחילוקין**. הלכות
 מסני: **לשיעורין נאמר**. וכל אלו משערי' בזה דברים אחרים: **כליו** על
 דרך מלבוש דומיא דכליו על כתפיו: **הוא והן טמאין מיד**. שהן על
 נבזה כליו. וכן כולם דרך לבישתן קרויין בגדיו ונבטלין אללו וכתיב (סס)
 פרשה ון מקראי דחליי אובל לאו אכילה ממש הוא אלא שישאף כדי
 צליים הן מוון סעודה צינונית. פרס לשון פרוסה ששיעורוהו בחלי ככר
 המנוגע דפרק כ"ד (לקמן ד' פ"ג): **פס חטין**. אין שוהיה זה כפת
 שיעורין: **מיספ**. שהיה זו דהכניסה שיעורוהו ולא דנאלתל צעמיהו
 והלך וצא שהוא שוהיה צלילתו יותר: **ואוכלה גליפא**. שנאלתל מהר:
 ואינו מנמא אצל. אס עכ"ל צלל בשר עד שיהא שם שדרה שלימה
 או גולגולת או רוב צינוני ד' שוקיים ויך אמת או רוב מניינו קציה'
 הצדדים: **רביעית** יין לנויר. למיבז מלקות:

ואלה מדות המונח באמה אמה וטופה. פי' בקונט' באמות
 קטנות שיש באמה צינונית אמה וטפה מאלו וקשה ללא
 הוה ליה למיכתב ותיק צינוני כיון דקאי (ב) באמות וגרסא כמו שפירשי'
 צפירוש יחזקאל דפירש באמות אמה אמות גדולות שיהא אמה

וטופה צלל אמה בת ה' וכן תרגם
 יונתן שמתא דהיא אמתא ופסן קאי
 אשאר אמות המונח ותיק (ג) האמות
 הוה קטנות: **ג"ג** בדי רביעית יין
 צינוני. פירש' למיבז מלקות א' וקשה
 ללא הוה דומיא דלמתיני דמשערין
 זהו מילי אחרוני' ונראה כפירש'
 הסוכה (ד' ג' ו') דפירש שאס אכל
 ענבים ותר' א' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
 למ"ד דרביעית חה צינו משערין
 שיקח כוס מלא יין וישם בו עלין
 ולולבין כשיעור מה שאכל ואס יאל
 רביעית חייב א' ואס היה צלל לשער צמיס
 היה ולא רביעית צמות שאין נגדשין
 על שפת הכלי כמו יין א' וכה"ג תנא
 בתוספתא * כ"ד יעשה מציא כוס מלא
 יין ומציא ית אגורי ונותן לתוכו
 ושופע אס שפתה כיוצא בו חייב
 ואס לאו פטור דברי ר' עקיבא רבי
 אלעזר בן עזריה אומר אינו חייב עד
 שיצטפה רביעית יין ואולי שיש מעד
 כרבי אלעזר בן עזריה וצ"ג מניין
 (מז' ד' ג'). מן אינו חייב עד שיאלל
 ענבים כיוס משנה ראשונה אמרו
 עד שיצטפה רביעית יין רבי עקיבא
 אומר אפי' מיר ששרה פתו צינו יין ויש
 בו כדי לפרק כית חייב וקאמר בגמ'
 מ"ק מדמי להו אסורי מזי אכילה
 לשתייה פירוש מ"ק היינו משנה
 ראשונה מדמה אכילה לשתייה ועדי
 באכילת עלין ולולבין נמי רביעית
 ונקט צמתינות שתייה משום דלכילה
 מינה יליפין ועממא משום דמדי
 לא ישמה מרי זמיני ולא חש לפרש *
 שם טעמא (א) דר' עקיבא כיון דלמך
 קרא וענבים לתיס ויששים לא יאלל'
 מה אכילה צבות אף כל צבות וזה
 נקט אכילה צמנשה אחרונה * משום
 דשתייה ליפני פתו וכל חד נקט מדי
 דילפי מיניה וא"ת ומ"מ מאי נפקא
 מינה לשער צינו והלא כלי המחזיק רביעית הוא צילה ומתלה ומה שמפיל צילה
 ומתלה צינו יין וצין מים אס שיעור עלין ולולבין שאכל יפילו כל כך חייב
 וי"ל דנפקא מינה אס יש כלי שמחזיק מה שמפיל צילה ומתלה מן היין
 שלא ישער עלין ולולבין צבוס מלא מים עד שיתמלא הכלי שזה הכלי
 אינו מחזיק צילה ומתלה מן המים שאין ענין כמו יין ומלא שאין
 הכלי זה רביעית ודוחק: ה"ה. וקשה דשמעתין אמתא דלא
 כמשה אחרונה ועוד דבספרים ישנים מלא ר"ת דגרסינן צנויר
 (ד' ז' ה'): תנא קמא לא מדמי להו לכל איסורי מזי לאכילה' משמע
 להך גירסא דבאכילה לא פליגי אלא הוה לכולי למלא צבות
 וכן גירסא צירושמלי דלא פליגי באכילה דקאלמר משנה
 ראשונה

טפחים אית להו, ולא פליגי אלא ביצטום. ח"ק סבר יצטום ורש"י סבר דמתא כלאים לא יאלל [א] וקתני
 אמת כלאים ב' ד' טפחים, למעוטי אמת יסוד ואמת סוכה, דכתיב ואלה מידות המונח באמה אמה וטפה ותיק האמה
 ואמה רוחב וגו'. חוק האמה זה יסוד, ואמה רוחב זה סוכה, וזה מפורש במנחות באר היטב פירק חילוקין לנישות.
 אמר רב חייא בר אשי אמר רב, שיעורין העיטין ומחיצוי' הלכה למשה מסיני. שיעורין דאורייתא ניתור ארץ ושעורה
 וגו'. ואמר רבי יוחנן פסקו זה כולו לשיעורין נאמר, חטה התקן הנכנס לבית המנוגע וכו' על פי שיעורוהו במסכת סוכה

טפחים אית להו, ולא פליגי אלא ביצטום. ח"ק סבר יצטום ורש"י סבר דמתא כלאים לא יאלל [א] וקתני
 אמת כלאים ב' ד' טפחים, למעוטי אמת יסוד ואמת סוכה, דכתיב ואלה מידות המונח באמה אמה וטפה ותיק האמה
 ואמה רוחב וגו'. חוק האמה זה יסוד, ואמה רוחב זה סוכה, וזה מפורש במנחות באר היטב פירק חילוקין לנישות.
 אמר רב חייא בר אשי אמר רב, שיעורין העיטין ומחיצוי' הלכה למשה מסיני. שיעורין דאורייתא ניתור ארץ ושעורה
 וגו'. ואמר רבי יוחנן פסקו זה כולו לשיעורין נאמר, חטה התקן הנכנס לבית המנוגע וכו' על פי שיעורוהו במסכת סוכה

ג' א מ"י פ"ב מהלכות בית
 הבכירה ל' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'
 ד' ב מ"י פ"ד מהלכות
 מאלכות אסורות הלכה
 ב:
 ג' מ"י פ"ו מהל'
 טומאת צרעת ה' ו'
 פ"ג ע"ש הלכה:
 ג' ד מ"י פ"ג הלכה ו'
 ז' ה מ"י פ"ג מהלכות
 טומאת מת הלכה ב' סג'
 ע"ש לוח:
 י' ו מ"י פ"ה מהלכות
 מזירות הלכה ב' סג'
 לאין כ"ו:

תורה אור השלם

1. ואלה מדות המונח
 באמות אמה וטפה ותיק
 ותיק האמה ותיק רחב
 ונבולה אל שוקתיה סביב
 ורת האחד וזה גב המונח:
 ותיקא מני ג'
 2. ארץ חטה ושעורה וזבן
 ותאגרו דרומן ארץ זית שמן
 ודבש:
 דברים ה ה

רב ניסים גאון

ממנו. ואלה מדות המונח
 ובאמה וטפה פירוש שהוא
 יתירה על חברתה ופסוק
 שיהיה בכדי אכילה פרס.
 תמצא עיקר דליה בתורת
 הכינים. והואכל אכילת א"ל י'
 אלא אורל, אס (ל) סופנו
 לרבות את אכילה אפי' פ'
 שאינו שוכב, מה הלמוד
 לומר שאינו והשוכב, אלא
 ליתן שיעור לאכילת כדי
 שיאלל שוכב. וכמה הוא
 שיעור אכילת פרס, פת חטים
 ולא פת שעורים וכו'.

כ"ד מ"י פ"ב מהלכות

במ"י פ"ב מהלכות
 שיעור לנפס כ"ד מ"י פ"ב
 מה שמקור הכתוב והוא א'
 א"ן כ"ד מ"י פ"ב מהלכות
 למדו מ"ל דשמעתין אכילה
 מאלל הכניסה.

רבינו הגאון

כרם והודיע בו אינו עובר
 משום אל תורע כרמך כלאים
 דברי רש"י. והנה מה שיש בו
 כ' טפחים כמנצוא בו ר' אמות
 באמה בת ה' טפחים ואתה
 מתיר לדורע בו, הנה לקולא.
 ופירוק רב נתמן אילו דברי
 ר' שמעון הן, ואנא דאמרי
 כרבנן דפליגי עליה, אמרי
 (הנה) [היא] זו כרם. איבעית
 אימא אפי' כר' שמעון, מאי
 אמות כלאים דקאמר רוב
 אמות של כלאים באמה
 בת ה' טפחים ויהא דאיתא
 לחומרא, אבל הני דרופין
 באמה בת ה' טפחים. ובא
 אמר רב נתמן אמת סוכה
 ואמת מבוי נמי בת ששה
 הן. ומיהו טפחים עציבות
 פי' האצבעות הדוקות וז'
 עס זו. ושל כלאים פי'
 האצבעות שזכות מרווחת
 כדרך השחקן שפוסק שפתי
 העצב מדיקסו, ומותיבין
 לאבי כל אמות שאמרו
 באמה בת ה' טפחים
 ולכך שאל היו מכוונות.
 עציבות לא היו עציבות
 שזכותן ולא השזכות
 עציבות כרמא, אלא לאבי
 קשיא. ופירק אביי אנא
 דאמרי כרשיב' וזמרה
 לאבי בתנאי. ויהא אמר לך
 כלי מלא באמה בת ה'
 וקתני [א] וקתני

הגהות הגר"א

חוק האמה זה יסוד. דעלה
 אמה וכן אמה (סוכה כ"ז).
 אלא הקרית. דמאמצעית הא"ן
 מדר ויהא וכן ל"ח רות דרשני
 אמה על אמה, וזו חצי אמה
 (סוכה ו). וזה בה מובאה. לומר
 ונראה זו היא נמי מונח הכוס
 (סוכה). שיעורין. של איסורים,
 כגון כית לכל אילת איסור
 וכמותם לית הכפירים (סוכה
 ג). הלכה למשה מסיני. א"ל

הגהות הר"מ

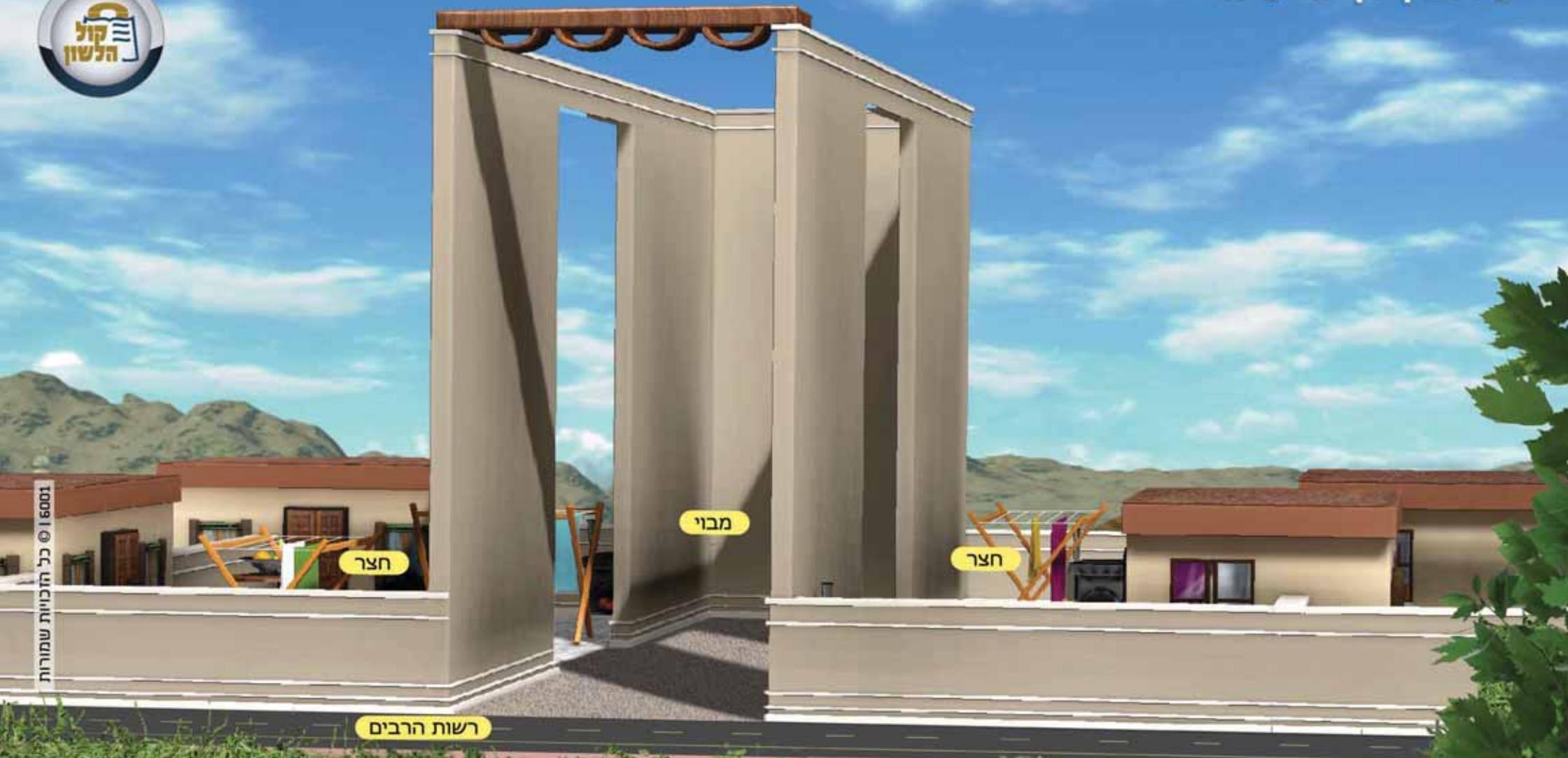
חוק האמה זה יסוד. דעלה
 אמה וכן אמה (סוכה כ"ז).
 אלא הקרית. דמאמצעית הא"ן
 מדר ויהא וכן ל"ח רות דרשני
 אמה על אמה, וזו חצי אמה
 (סוכה ו). וזה בה מובאה. לומר
 ונראה זו היא נמי מונח הכוס
 (סוכה). שיעורין. של איסורים,
 כגון כית לכל אילת איסור
 וכמותם לית הכפירים (סוכה
 ג). הלכה למשה מסיני. א"ל

"חמש אמלטראות של מילה היו על גביו זו למעלה מזו וזו למעלה מזו שלמעלה ממנה עודפת עליה אמה מזה ואמה מזה"
[ע"פ תי"ט ותפא"י במדות פ"ג מ"ז]

”חמש אמלראות של מילה היו על גביו זו למעלה מזו זו למעלה מזו שלמעלה ממנה עודפת עליה אמה מזה ואמה מזה”
[ע”פ פיהמ”ש לר”מ במדות פ”ג מ”ז]

15000 | כל הזכויות שמורות

אם יש לה אמלתרא אפילו גבוהה יותר מכ' אמה א"צ למעט - מאי אמלתרא וכו' קיני. (ע"פ פרש"י ופירוש שני בערוך)

2-15001 | כל הזכויות שמורות

פסקי דארזא

מבוי

חצר

חצר

רשות הרבים

מאי אמלתיא וכו' פסקי דארזא (ע"פ פירש"י ופירוש שני בערוך)

עירובין דף ג' ע"א

רוחב 4 טפחים

פסקי דארזא

מבוי

חצר

חצר

רשות הרבים

2-16005 | כל הזכויות שמורות

מאי אמלתרא וכו' פסקי דארזא. (ע"פ פר"ח ופירוש ראשון בערוך)

20 אמה

מבוי

חצר

חצר

רשות הרבים

20 אמה

מבוי

חצר

חצר

רשות הרבים

במבוי כשר דאמרינן קלוש

עירובין דף ג' ע"ב

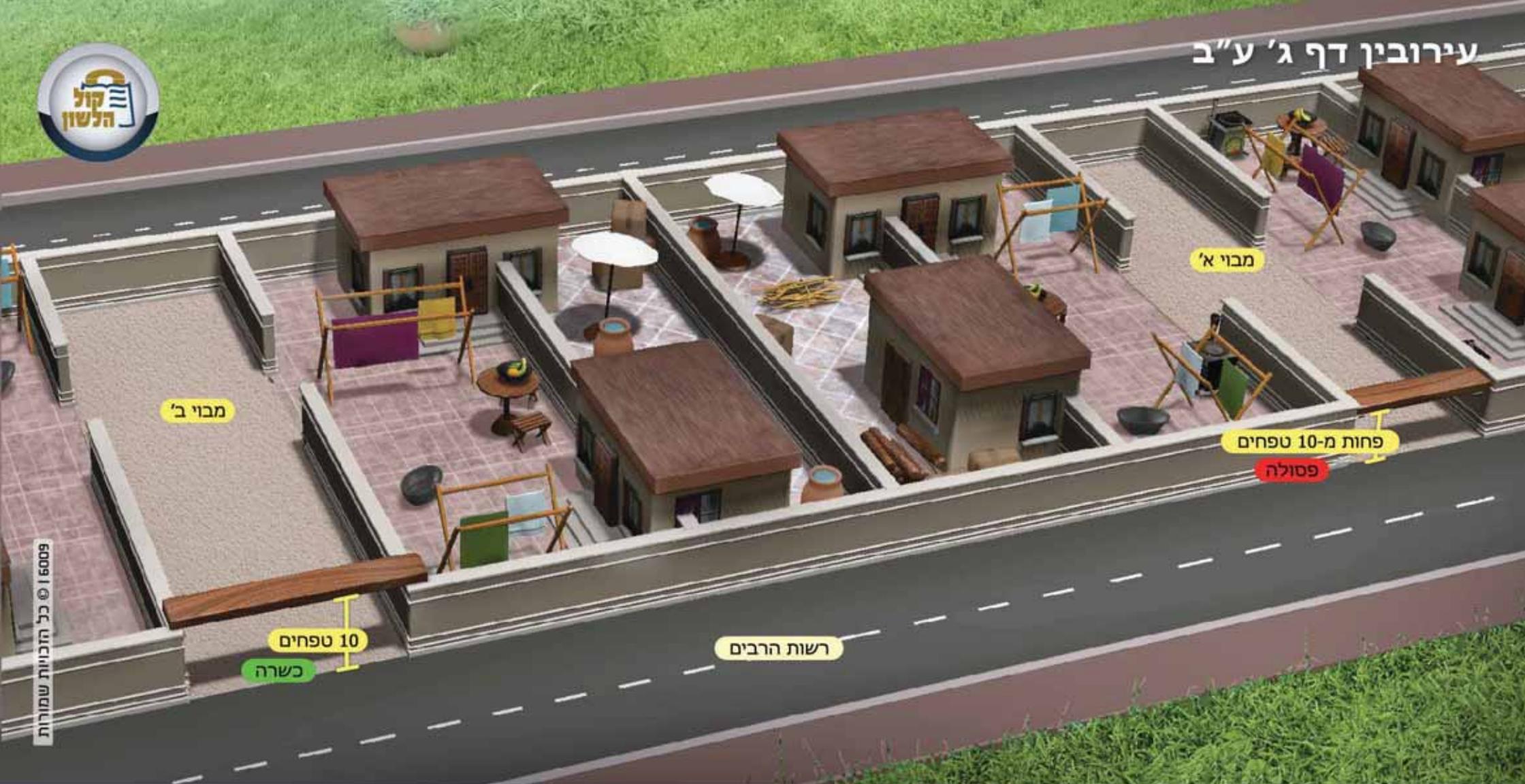

8008 | כל הזכויות שמורות

חלל מבוי תנן - כ' אמות שהוזכרו וכו' אחללה קיימי (רש"י)

עירובין דף ג' ע"ב

מבוי ב'

מבוי א'

פחות מ-10 טפחים

פסולה

10 טפחים

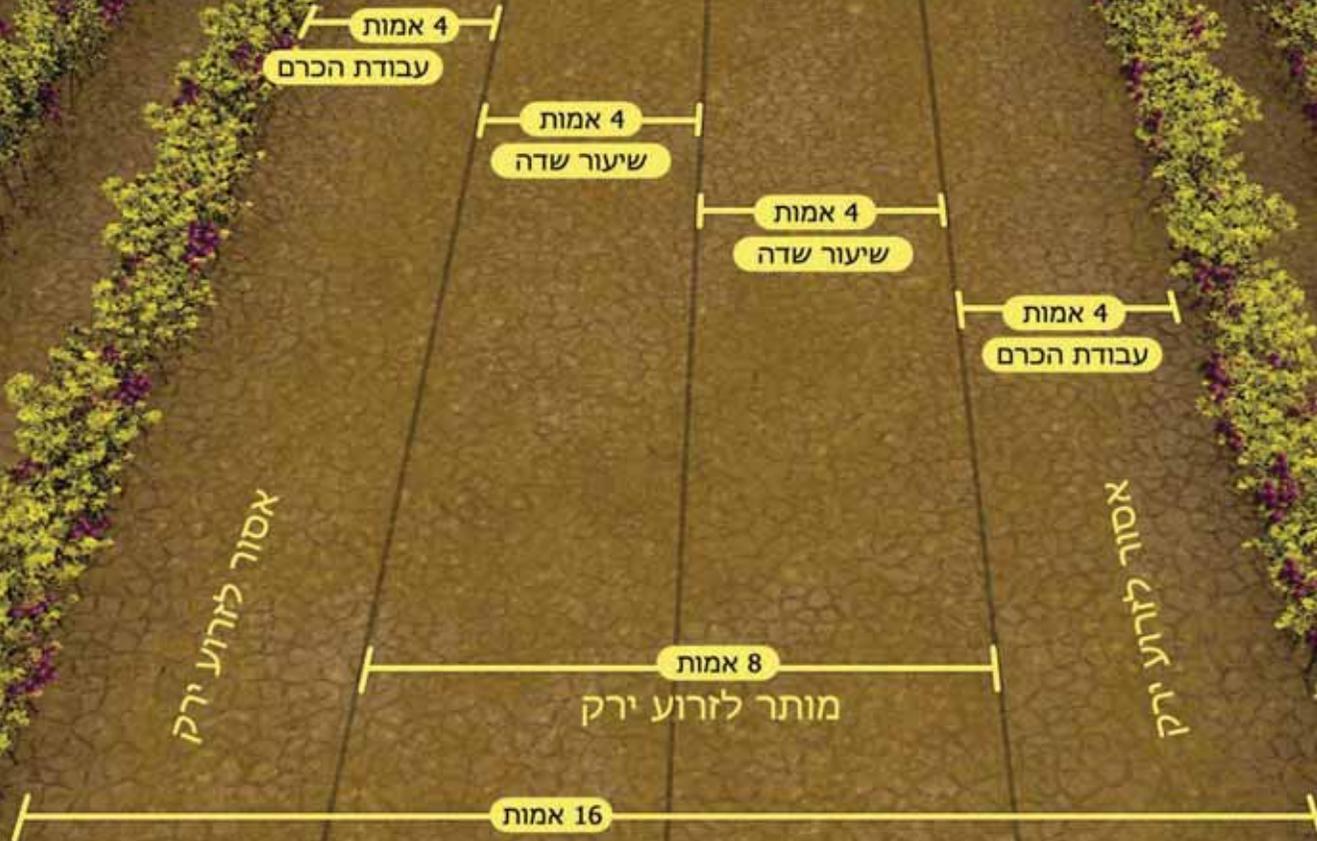
כשרה

רשות הרבים

© כל הזכויות שמורות 15009

"אף למטה חללה עשרה"
וברש"י "אם בא לעשותו נמוך מניחה משפת עשרה טפחים ולמעלה"

קרחת הכרם

"קרחת הכרם וכו' ב"ה אומרים שש עשרה אמות"

ולב"ש שיעורו עשרים וארבע אמות, או משום שלדעתם "עבודת הכרם" הוא 8 אמות, או משום שלדעתם "שיעור שדה" 8 אמות (רש"י)

מחול הכרם

15014 | כל הזכויות שמורות

"מחול הכרם וכו' וב"ה אומרים שתים עשרה אמות"

עירובין דף ג' ע"ב

15015 | כל הזכויות שמורות

"כרם הנטוע על פחות מארבע אמות"

אמה בת ששה טפחים שוחקות

24.5 אצבעות

אמה בת ששה טפחים עצבות

24 אצבעות

”כל אמות באמה בת ששה (טפחים) אלא שהללו שוחקות והללו עצבות”